

te iwi Maori, tae noa ki o ratau whanaunga e noho mai ra i nga moutere o Hawaiki, ko te Polynesian Society. Hei toru-tekau matahi tenei mo nga tau i tu ai tera ropu, a ko tona kaha kei runga kei nga kohi-a-tau a ona mema, e puta ana i tetahi tau he £250 i te tau. Kua mea mai taua ropu ki te Kawanatanga kua kore e taea e ratau i roto i to ratau kaha ake te perehi nga korero kua whakawhaititia e ratau i roto i nga tau maha nei. kua nui rawa te utu o te mahi perehi pukapuka. a kua haupu haere aua korero. Kanui te mihi o te ngakau kia Te Mete, kua mate ra. kia Te Peehi. kia Te Kina, kia Hapeta Wiremu. kia Te Rangihiroa. ki o ratau hoa pakeha o era atu wahi. na ratau nei i pupuri haere te manawa o tenei momo mahi. i kitea mai ai e te ao nui tonu te ahua o tenei iwi o te Maori, o te Rarotonga, o te Hamoa, o te Hawaii, o te Tahiti. Kei te kaha mai hoki a Amerika a Hawaii ki te tautoko i tenei take.

Kei te whakahaere tonu te ropu Mema Maori i te Paremata i tenei take. Na ratau i tono i era atu tau nei ka whakaaetia e te Kawanatanga he moni hei ta i nga pukapuka a Te Peehi. Ko te moni i whakaaetia e te Minita Maori i tera tau e £500. I tenei tau ka whakaaetia ano e ia £100 o roto i te £7000 i wehea nei e te Ture Nui o Nui Tireni ma te Iwi Maori. Na kua whakaaro nga Mema Maori i tenei tau kia wehea tetahi moni mo tenei take i roto i nga tahua moni kua whakatuturia nei e ratau ma ia iwi, ma ia iwi i runga ano i a ratau take. Inakoa te £6000 ma te Arawa o ona moana i whakaotia nei i tera tau, e tika ana kia whakaarohia e te Arawa tenei take. No te tau 1893 ka whakaturia e te Arawa he Komiti whakahaere i ona whakapapa me ona korero. a i puta te mihi a te Polynesian Society i taua tau mo te whakaaro kakama o te Arawa. me te tumanako ako kia pera hoki etahi atu iwi Maori. Ka toru-tekau ena tau, a kei te kopaki tonu i a Te Arawa ana korero. Kua hui nga hui whakapapa o te rohe o Wairarapa, o Heretaunga, tenei kua puta te kaupapa a te Komiti o Tanenuiarangi. kua taia nga korero o te Whare-wananga ki te Kauae-runga. ki te Kauae-raro. Kua perehitia tetahi wahi o nga korero o Tuhoe i whakawhaititia e te Peehi, he wahi iti nei, ko te nuinga kei te takoto tonu he kore moni hei perehi. No nga korero o te Waipounamu. o nga Moriori. o Wharekaui, kua whakakaupapatia, otira i te kore moni kaore e kitea e te ao, a i naianei kei te whakaarohia kia tukua ki Amerika ra ano, ko nga ropu pakeha o reira e tono ana mai kia tukua atu. Ka he ra a Nui Tireni i konei, ka riro ke ma waho e whakahaere mai nga mahi i tika ma roto nei ano e awhina. Kua oti etahi o nga korero o te Taihauauru, o Taranaki. o nga whawhai a Ngapuhi ki nga iwi o runga nei: kua whakakaupapatia a kua taia ki te pukapuka etahi o nga korero o Ngati-Kahungunu. Kei te whakawhaititia nga korero o te rohe o Ngati-Porou tae mai ki Turanga nei. Na, kei te haupu tenei hanga te korero hei perehitanga. Kia kitea hoki e te ao nga korero nei ka kiia ai he taonga, ka kitea ai nga wahi hei whakatikatikanga.